

Nota van Toelichting

Nota activabeleid 2020-2024

Wassenaar

Gemeente Wassenaar

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Investeren en activeren.....	4
2.1	Financiële verordening over investeren en activeren	5
2.2	Investeren	6
2.2.1	<i>Wanneer is sprake van investeren?</i>	6
2.2.2	<i>Aanvragen en uitvoeren van investeringen</i>	7
2.3	Activeren	8
2.3.1	<i>Wat is activeren?</i>	8
2.3.2	<i>Verschillende soorten activa</i>	8
3.	Waarderen en afschrijven	11
Algemeen	11	
3.1	Waarderen	11
3.1.1	<i>Methode van waarderen</i>	11
3.1.2	<i>Op- en afwaarderen</i>	12
3.2	Afschrijven	12
3.2.1	<i>Algemeen</i>	12
3.2.2	<i>Methode van afschrijven</i>	13
3.2.3	<i>Basis voor afschrijven</i>	14
3.2.4	<i>Moment van afschrijven</i>	14
3.2.5	<i>Termijnen van afschrijven</i>	14
4.	Rente.....	15
Invoering	16	
Ingangsdatum	16	
Hardheidsclausule.....	16	
Bijlage	Berekening omslagrente	17

1. Inleiding

In 2018 heeft de raad van Wassenaar de Nota Activabeleid 2018-2021 vastgesteld. In de financiële verordening van de gemeente is opgenomen dat het college aan de raad iedere vier jaar een Nota Activabeleid zendt ter vaststelling. In de vastgestelde nota uit 2018 is de wijziging van het BBV in 2017 verwerkt. Na vaststelling van de nota activabeleid in 2018 hebben er wijzigingen plaatsgevonden in het financiële beleidskader van Wassenaar.

- Bij het opstellen van het coalitieakkoord in 2019 is besloten om voor het dekken van de kapitaallasten van investeringen geen gebruik meer te maken van een kapitaallastenreserve.
- In de begroting 2020 is besloten om restwaarden voor enkele categorieën activa toe te passen. De nota activabeleid wordt nu in overeenstemming gebracht met de meest actuele beleidskaders.

Vernieuwd BBV

In 2016 is het besluit Begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) gewijzigd. Het college wilde de bepalingen uit het nieuwe BBV meenemen in de nota. De belangrijkste wijzigingen die voortvloeiden uit het nieuwe BBV waren:

- Het onderscheid tussen maatschappelijke en economische investeringen kwam te vervallen;
- Als rentepercentage is de omslagrente verplicht gesteld.

Wat hiervan de consequenties waren wordt in deze nota uitgelegd.

De gevolgen van de wijziging van het BBV strekten verder dan alleen de reserves en voorzieningen. Op tal van andere plaatsen in de financiële kaders leidde de vernieuwing van het BBV tot noodzakelijke aanpassingen.

Het college heeft daarom in 2017 besloten om een totaal aangepast financieel beleidskader te maken dat inging op 1 januari 2018. Op deze manier waren alle regels op elkaar afgestemd en ontstond een actueel en sluitend kader.

Coalitieakkoord 2019

In het coalitieakkoord is opgenomen dat Wassenaar voor het dekken van de kapitaallasten van investeringen geen gebruik meer wil maken van een reserve kapitaallasten. Deze moeten binnen de exploitatie worden gedekt. Dit leidt tot aanpassing van de nota activabeleid omdat hierin nog wel in deze mogelijkheid was voorzien.

Begroting 2020

In de financiële verordening is opgenomen dat het college eens in de vier jaar de nota activabeleid aanbiedt aan de raad ter vaststelling. In 2018 is de nota activabeleid zoals eerder aangegeven aangepast, de herziening zou regulier moeten plaatsvinden in 2022.

Omdat bij de vaststelling van de programmabegroting de financiële verordening gewijzigd is (met het toepassen van restwaarden vanaf 2020), is de herziening van de nota activabeleid vervroegd naar 2020. De nota wordt met de nieuwe wijze van toepassen van restwaarden op activa in overeenstemming gebracht.

De feitelijke Nota Activabeleid bestaat uit een tweezijdige A3. Zo kan iedereen snel kennis nemen van de actuele regelgeving zonder de hele nota te moeten doorlezen. Omdat de achtergrondinformatie bij de regels wel degelijk van belang is voor wie meer wil weten is deze aparte Nota van Toelichting beschikbaar. Eenzelfde keuze is gemaakt bij de Nota Reserves en Voorzieningen. De toelichting heeft dezelfde indeling als de nota zelf.

In deze nota van toelichting gaan we eerst in hoofdstuk 2 in op de basis: wat is investeren en activeren en wat zijn hiervoor de regels? Daarna gaan wij in het onderwerp waarderen en afschrijven (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 komt tot slot de rente aan de orde.

2. Investeren en activeren

De gemeentebegroting kent een administratief systeem van lasten en baten. Dat betekent dat de inkomsten en uitgaven toegerekend worden aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Dit in tegenstelling tot het kasstelsel zoals dat geldt bij sommige andere overheden zoals het rijk. Bij een kasstelsel komt elke uitgave in één keer ten laste van het jaar waarin de uitgave wordt gedaan.

Eén van de gevolgen van het hanteren van een lasten- en batenstelsel is dat ook investeringen moeten worden toegerekend aan het jaar of de jaren waarop zij betrekking hebben. Aangezien investeringen langer dan één jaar waarde bezitten, wordt die waarde toegerekend aan de jaren waarin deze waarde bestaat. De totale uitgave wordt als het ware in stukjes geknipt en verdeeld over een langere periode. Dat hele systeem van meerjarige uitgaven doen en de kosten daarvan verdelen valt onder de noemer investeren en activeren. Hieronder wordt uitgelegd hoe dit in zijn werk gaat.

De gemeentelijke regelgeving rondom reserves en voorzieningen bestaat uit twee niveaus:

- De Financiële Verordening;
- De Nota Activabeleid.

In de volgende hoofdstukken brengen we deze regelgeving in beeld.

2.1 Financiële verordening over investeren en activeren

Voor het uitoefenen van het budgetrecht van de raad is het belangrijk dat de raad steeds goed inzicht heeft in de financiële ruimte, vooral op langere termijn. Bij het doen van investeren legt de gemeente zich voor langere tijd vast. Daarom moeten de regels voor het doen van investeringen duidelijk zijn.

De basis voor de gemeentelijke regels voor investeren zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het BBV kent een groot aantal regels en voorschriften op dit terrein. Deze zijn opgenomen in de bijlage bij de Nota Activabeleid. In de nota van toelichting herhalen we deze regels in principe alleen daar waar het informatief is. Gebaseerd op het BBV is verdere regelgeving voor de gemeente vastgelegd in de financiële verordening.

Het betreffende artikel uit de financiële verordening is opgenomen in tabel 1.

Tabel 1	Investeren in de financiële verordening
Artikel 4.	Autorisatie begroting en investeringskredieten
1.	<i>De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.</i>
2.	<i>Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.</i>
3.	<i>Het college informeert de raad vooraf als ze verwacht dat de lasten of de baten de geautoriseerde lasten of baten, of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten op programmaniveau met meer dan € 50.000 dreigen af te wijken van de geautoriseerde bedragen. De raad geeft vervolgens aan of hij hiervoor een voorstel wil voor wijziging van het budget of een voorstel voor bijstelling van het beleid.</i>
4.	<i>Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde budgetten en de investeringskredieten en het bijstellen van het beleid.</i>
5.	<i>Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor. Bij investeringen groter dan € 50.000 informeert het college de raad in het voorstel over het effect van de investering op de schuldpositie van de gemeente.</i>

De financiële verordening is samen met het BBV het uitgangspunt voor deze nota.

2.2 Investeren

2.2.1 Wanneer is sprake van investeren?

Investerings zijn uitgaven voor het verwerven of produceren van duurzame goederen, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De meest voorkomende investeringen van de gemeente zijn uitgaven in verband met bouw, aankoop, verbouw en/of verbetering van gebouwen, aanleg en reconstructie van wegen, riolering en accommodaties op gebied van onderwijs, sport, cultuur en recreatie. In Wassenaar worden de eerste uitgaven op riolering en wegen bij bouwplannen ten laste gebracht van de grondexploitaties en niet meegenomen in het investeringsplan.

Vaak wordt een minimumomvang aangehouden bij het begrip investering. Dit is op grond van algemeen aanvaarde bedrijfseconomische beginselen toegestaan. De redenen zijn onder meer:

- a. Het activeren brengt extra administratieve werkzaamheden met zich mee;
- b. Een toename van het aantal boekingen en lange investeringslijsten draagt niet bij aan de leesbaarheid van verslagleggingstukken.

In Wassenaar wordt van een investering gesproken als het gaat om een begrote investering van minimaal € 20.000 *exclusief* verrekenbare of compensabele BTW. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 20.000 worden dus niet geactiveerd maar in één keer ten laste van de exploitatie gebracht.

Niet elke grote uitgave van € 20.000 of meer wordt geactiveerd. Om een uitgave te activeren moet deze voldoen aan de volgende criteria:

- Er is sprake van een meerjarig nut;
- Er is sprake van een bedrag van € 20.000 of meer;
- De uitgave levert levensduurverlenging of capaciteitsverbetering;
- De uitgave keert niet jaarlijks terug maar heeft in principe een eenmalig karakter.

Om een investering genoemd te worden moet aan *alle vier de criteria* zijn voldaan. Een uitgave als klein onderhoud bijvoorbeeld, is dus geen investering. Klein onderhoud keert jaarlijks terug en komt daarom ten laste van de jaarlijkse budgetten.

Bij groot onderhoud gaat het om zaken die eens in de paar jaar moeten gebeuren. Voor de dekking van deze lasten bestaat de keuze uit het vormen van een voorziening of dekking via de exploitatie. De keuze hangt af van de hoogte van het bedrag. Uitgaven voor groot onderhoud zijn onderdeel van een meerjarenonderhoudsplan dat de basis vormt voor de in te stellen voorziening.

Een uitzondering op de toelichting hierboven vormen gronden en terreinen. Hiervoor gelden andere uitgangspunten.

Aankoop van gronden heeft een meerjarig karakter en wordt daarom altijd geactiveerd. Omdat normaalgesproken op lange termijn grond zijn waarde behoudt, wordt op gronden en terreinen niet afgeschreven. Gronden die onderdeel zijn van een grondexploitatie worden opgenomen onder de voorraad gronden.

De grondexploitatie komt in deze nota niet aan de orde, hiervoor is een aparte nota grondbeleid opgesteld.

In beginsel zijn er twee soorten investeringen:

- Investerings met economisch nut, deze zijn verhandelbaar of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- Investerings met maatschappelijk nut, deze zijn niet verhandelbaar of dragen niet bij aan het genereren van middelen.

Sinds de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording in 2016 is dit onderscheid administratief niet meer relevant.

2.2.2. Aanvragen en uitvoeren van investeringen

De bevoegdheid voor het toekennen van investeringskredieten ligt bij de raad. De raad heeft hiervoor in principe twee momenten beschikbaar:

- a. In beginsel bij de Kadernota maakt de raad een integrale afweging van de voorstellen tegen de middelen die de raad hiervoor beschikbaar wil en kan stellen;
- b. In uitzonderingsgevallen ontvangt de raad gedurende het jaar afzonderlijke investeringsvoorstellen.

Het verschuiven tussen investeringskredieten in omvang, type uitgave of tijd is in principe niet mogelijk tenzij de raad hierover een besluit neemt. Afwijkingen zijn alleen toegestaan als de raad toestemming heeft gegeven voor of de beleidsafwijking of voor de kredietoverschrijding.

Ad a. Investeringsbesluiten bij de kadernota

Bij het bespreken van de kadernota en de begroting vindt een integrale afweging plaats tussen bestaand beleid en nieuw beleid. Concreet betekent dit een afweging tussen alle vervangingsinvesteringen, exploitatielasten van bestaand beleid en nieuwe investeringen en exploitatielasten van nieuw beleid. In beginsel vinden *alle* investeringsbeslissingen plaats bij de besluitvorming rond de kadernota. De investeringen die de raad goedkeurt worden vervolgens in de begroting opgenomen. In uitzonderingsgevallen kan hiervan worden afgeweken en krijgt de raad tussentijds afzonderlijke investeringsvoorstellen ter besluitvorming voorgelegd.

Investerings mogen niet hoger uitvallen dan het krediet dat door de raad beschikbaar is gesteld. Omgekeerd blijven overgebleven middelen beschikbaar voor het doel waar de raad het geld voor bestemd heeft. Dit verandert alleen als de raad een nieuw besluit heeft genomen over deze middelen.

Om te voorkomen dat door de raad beschikbaar gestelde kredieten te lang blijven liggen, en daarmee aan de integrale afweging van de schaarse middelen worden onttrokken, blijven kapitaalkredieten maximaal twee jaar beschikbaar. Eventuele restantkredieten vallen in het resultaat van de betreffende jaarrekening vrij. Daarmee komen de middelen beschikbaar voor nieuwe investeringen. Als de kredieten langer beschikbaar moeten blijven dan twee jaar ontvangt de raad hiervoor een nieuw kredietvoorstel met een onderbouwing van de noodzaak. Zo blijft de integrale afweging van middelen gewaarborgd.

Ad b. Afzonderlijke investeringsvoorstellen

Idealiter vindt bij de Kadernota de integrale afweging plaats van alle uitgaven. Het kan zijn dat tijdens het jaar blijkt dat er investeringen nodig zijn. In dat geval ontvangt de raad een raadsvoorstel met daarin een toelichting op de benodigde investering. De raad kan dan deze investering goedkeuren en een krediet verstrekken.

2.3 Activeren

2.3.1 Wat is activeren?

Activeren is "het als bezitting / vermogensobject op de balans opnemen van aangeschafte of vervaardigde zaken die langer dan één jaar tot de beschikking van de gemeente staan". In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn verschillende regels opgenomen over activeren. Sommige regels zijn algemeen, maar er zijn ook specifieke regels die gelden voor de verschillende categorieën vaste activa. In deze Nota Activabeleid gaan wij niet uitgebreid in op alle regels uit het BBV, wel zijn de regels in deze nota uiteraard gebaseerd op het BBV.

Volgens artikel 59 en 62 van het BBV moeten alle investeringen worden geactiveerd voor het bedrag van de investering. De waardering is op basis van aanschafwaarde of de kosten van vervaardiging. Dit alles exclusief BTW. Investeringen die niet levensduurverlengend zijn mogen niet worden geactiveerd. Deze moeten binnen de exploitatie worden verantwoord.

2.3.2 Verschillende soorten activa

Activa zijn te verdelen in vaste en vlottende activa.

Vlottende activa zijn activa die gedurende een korte tijd een waarde vertegenwoordigen. Meestal wordt uitgegaan van een jaar. In artikel 37 van het BBV staat een opsomming van zaken die bijvoorbeeld onder de vlottende activa vallen: voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Vaste activa daarentegen houden langer dan een jaar hun waarde. In het BBV (artikel 33) wordt bij de vaste activa onderscheid gemaakt in:

1. immateriële vaste activa;
2. materiële vaste activa en
3. financiële vaste activa.

Voor deze verschillende activa gelden verschillende regels bij het al dan niet activeren.

Ad 1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn volgens het BBV:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De commissie BBV adviseert om dit soort uitgaven direct ten laste van het resultaat te laten komen. In Wassenaar is in de Financiële Verordening opgenomen dat immateriële vaste activa volgens de methodiek, de termijnen en restwaarden zoals vermeld in bijlage 1 "afschrijvingsbeleid" bij de verordening worden afgeschreven.

Ad 2. Materiële vaste activa

Voor materiële vaste activa onderscheidt het BBV:

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Ad a/b. Investerings met een economisch nut.

Investerings met een economisch nut zijn verhandelbaar en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Een deel van de gemeentelijke investeringen heeft een economische waarde omdat gemeenten prijzen en tarieven voor diensten kunnen vragen, waardoor deze verkocht kunnen worden of rendabel kunnen zijn. Een uitzondering hierop vormen de kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde. Deze mogen niet worden geactiveerd.

Externe voorbereidingskosten vormen één geheel met de kosten die tot de investering worden gerekend. Wanneer er na de voorbereiding alsnog besloten wordt niet te investeren komen deze voorbereidingskosten ten laste van de exploitatie. Interne voorbereidingskosten rekenen we niet toe.

Software neemt in de jaarrekening van gemeenten een bijzondere plaats in. Het is eigenlijk immaterieel van aard, je kunt het niet "vastpakken". De commissie BBV heeft over software een stellige uitspraak gedaan die inhoudt dat software onder de materiële vaste activa valt. Op de kosten van aanschaf en de rechten schrijven we dus af. Dit geldt niet voor de implementatie- en opleidingskosten, deze komen in één keer ten laste van de exploitatie.

Ad c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Tot en met boekjaar 2016 werd op investeringen met een maatschappelijk nut niet afgeschreven. Met ingang van 2017 zijn de regels hierover uit het BBV aangepast. Er is nu geen verschil meer tussen investeringen met een economisch en die met een maatschappelijk nut. Ondanks dat de laatste categorie niet verhandelbaar is wordt er met ingang van 2017 toch op afgeschreven. De gedachte hierachter is dat deze investeringen wel een meerjarig nut opleveren en dus ook meerjarig een (kapitaal)last mogen vormen in de begroting.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk verstaan we investeringen in aanleg van (inrichting van) wegen, straten, pleinen, civiele kunstwerken, en kunstwerken.

Ad 3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn volgens het BBV:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
 - 1. deelnemingen;
 - 2. gemeenschappelijke regelingen;
 - 3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
 - 1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
 - 2. woningbouwcorporaties;
 - 3. deelnemingen;
 - 4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Op financiële activa schrijven we niet af, deze staan tegen nominale waarde op de balans.

3. Waarderen en afschrijven

Algemeen

Voor de hoogte van de lasten die jaarlijks in de begroting moeten staan voor een bepaalde investering zijn de belangrijkste bepalende factoren:

- De waarde van de investering;
- De manier van afschrijven en de termijn waarop het actief wordt afgeschreven.

Daarnaast is ook de rente een belangrijke factor. Deze komt in het volgende hoofdstuk aan de orde.

3.1 Waarderen

3.1.1 Methode van waarderen

Alle activa die op de balans worden opgenomen vertegenwoordigen een zekere waarde. In het BBV is de hoofdregel voor waarderen van activa opgenomen in artikel 63. Deze regel houdt in dat vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen het investeringsbedrag: de inkoopprijs (exclusief compensabele / verrekenbare BTW) en de bijkomende kosten. Bijdragen van derden (subsidies van rijk of provincies) worden in mindering gebracht op het te activeren bedrag.

Zelfgeproduceerde vaste activa worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs onder aftrek van de gepleegde afschrijvingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Bovendien kunnen hierin ook worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

Uren, geschreven op de grondexploitatie en het krediet, worden toegerekend aan de investering.

Frictiekosten als bijvoorbeeld kosten voor organisatieonderzoek, verhuiskosten, tijdelijke huisvestingskosten en opleidingskosten worden niet toegerekend aan het activum en zullen, indien van toepassing, ten laste komen van de exploitatie.

Financiële activa moeten tegen nominale waarde worden gewaardeerd, met uitzondering van de bijdragen aan activa in eigendom van derden. Als deze bijdragen in uitzonderingsgevallen worden geactiveerd geldt hiervoor de historische kostprijs als basis.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs.

Van activa waarvan de bestemming veranderd wordt, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen (art. 63, lid 5).

Indien de marktwaarde van de activa lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art. 65, lid 2) dient er afgewaardeerd te worden naar de lagere marktwaarde.

3.1.2. Op- en afwaarden

In het BBV is bepaald dat verwerking van duurzame waardevermindering van vaste activa onafhankelijk van het resultaat gebeurt. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwe inzichten in de gebruiksduur van activa, aantasting van het vermogen van deelnemingen, buitengebruikstelling of vervuiling van grond.

Als een actief wordt verkocht tegen een prijs die hoger is dan de resterende boekwaarde op het moment van verkoop ontstaat er een boekwinst. Deze boekwinst moet worden verwerkt als incidentele bate in de jaarrekening en mag niet worden verrekend met de boekwaarde van een actief dat ter vervanging wordt aangeschaft.

3.2 Afschrijven

3.2.1 Algemeen

Afschrijving is het in de administratie tot uitdrukking brengen van de waardevermindering van een goed dat als een investering is geactiveerd. De afschrijving komt ten laste van de jaarlijkse exploitatie; op deze manier wordt ook het meerjarig nut van de investering zichtbaar gemaakt. Afschrijvingen vormen daarmee een onderdeel van de lasten waar geen uitgaven tegenover staan.

Er zijn verschillende systemen om afschrijvingen te berekenen. Het BBV stelt geen methode verplicht, wel moet afschrijven ieder jaar op dezelfde manier gebeuren om de vergelijkbaarheid tussen de jaren de handhaven.

Wassenaar gebruikt in principe de lineaire afschrijvingsmethodiek. Dit betekent dat de waarde van een actief ieder jaar met eenzelfde bedrag afneemt.

Uit oogpunt van voorzichtigheid wordt terughoudend omgegaan met restwaarde. In de volgende gevallen is sprake van restwaarde:

30% restwaarde voor:

- nieuwbouw van woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen;
- renovatie, restauratie en aankoop van woonruimten, kantoren en bedrijfsgebouwen;

10% restwaarde voor:

- nieuwbouw van tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
- zware transportmiddelen en personenauto's en lichte motorvoertuigen.

3.2.2 Methode van afschrijven

Voor afschrijving bestaan verschillende methoden. Het BBV laat gemeenten vrij in de keuze van deze methoden. In de praktijk maken de meeste gemeenten gebruik van de lineaire en/of annuïteitenmethode.

Lineair afschrijven wil zeggen dat de afschrijving een vast bedrag per jaar is. Als gevolg van deze methode daalt de boekwaarde met een constante factor, zodat de rentelasten in de loop der tijd afnemen. Hierdoor daalt ook de totale kapitaallast (rente + afschrijving) van de betreffende investering. Deze daling wordt in de regel in de exploitatie gecompenseerd door een stijging van de onderhoudslasten die normaliter in de loop van de gebruiksduur van het actief zullen toenemen.

Annuïtaire afschrijving wil zeggen een gelijkblijvende jaarlijkse kapitaallast. De rentelast daalt gedurende de gebruiksperiode steeds sneller, waardoor het gedeelte voor afschrijving omgekeerd net zo snel stijgt. Deze methode leent zich vooral in situaties waarbij de kosten -al dan niet via een uurtarief- worden doorbelast. Deze methode voorkomt dat sterke afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren leiden tot sterke wisselingen in tarieven etc. Ook wordt deze methode toegepast als er een (rijks)vergoeding tegenover staat die ook gebaseerd is op de annuïteitenmethode.

Bij de annuïteitenmethode is het wel van belang dat er door veroudering geen sprake is van sterke stijging van onderhoudslasten. In die gevallen is het beter om te kiezen voor de lineaire methode.

Wassenaar gebruikt in beginsel de lineaire methode voor het afschrijven van nieuwe activa. Er kan voor een andere afschrijvingsmethodiek gekozen worden als daar gegronde redenen voor zijn.

Afschrijvingen mogen alleen om gegronde redenen op andere grondslagen geschieden dan in het voorafgaande boekjaar (art. 64 BBV), zodat het financiële verloop van jaar tot jaar kan worden gevolgd. Uitgaande van een consistente bedrijfsvoering blijft daarom de huidige methode van afschrijven gehandhaafd.

Bovendien geldt de gelijktijdige stelselmatigheid. Dit houdt in dat gelijksoortige activa op dezelfde wijze worden gewaardeerd en afgeschreven. In deze nota is hieraan invulling gegeven door eisen te stellen aan de waardering (historische kostprijs). In de Financiële Verordening is een uniforme afschrijvingstabel opgenomen met voorgeschreven afschrijvingstermijnen.

3.2.3. Basis voor afschrijven

Om te bepalen over welk bedrag afgeschreven werd konden gemeenten in het verleden kiezen tussen de bruto en de netto methode, gebaseerd op de bruto dan wel de netto kostprijs van de investeringen. De netto methode houdt in dat daarvoor ingestelde bestemmingsreserves in één keer in mindering komen op de investering. Bij de bruto methode valt de reserve in delen vrij gedurende de gehele afschrijvingstermijn, ter compensatie van de hogere bedragen voor rente en afschrijving.

Na de invoering van het nieuwe BBV in 2016 is de netto methode niet meer toegestaan. Dit betekent dat de vrijval van een bestemmingsreserve jaarlijks in delen wordt toegerekend aan de investering en in de begroting zichtbaar is als een onttrekking. In Wassenaar wordt geen gebruik gemaakt reserves als dekkingsmiddel voor de kapitaallasten van een investering. De kapitaallasten moeten volledig binnen de reguliere exploitatie worden gedekt.

Als het voornemen bestaat om een actief tot het eind van de mogelijke gebruiksduur te benutten, kan er sprake zijn van een restwaarde. Bij rollend materieel bijvoorbeeld komt het regelmatig voor dat de betreffende activa worden ingeruild en dat hier nog een waarde tegenover staat. Hetzelfde geldt voor gebouwen. In Wassenaar wordt terughoudend omgegaan met restwaarden. De specifieke gevallen waarin wordt gerekend met restwaarde zijn beschreven onder 3.2.1.

3.2.4 Moment van afschrijven

De commissie BBV doet de aanbeveling om in de gemeentelijke regelgeving op te nemen wanneer met het afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen. Er is een aantal mogelijke momenten waarop dit in theorie kan:

- Afschrijven vanaf het moment van verwerving/voltooiing;
- Afschrijven vanaf het moment waarop het actief door de gemeente in gebruik kan worden genomen.

De gemeenten Wassenaar hanteert het uitgangspunt dat gestart wordt met afschrijven in het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of ingebruikname.

3.2.5. Termijnen van afschrijven

De te hanteren afschrijvingstermijn voor een bepaald actief is op grond van het BBV (art.64 lid 3) afhankelijk van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Die gebruiksduur kan zijn de technische gebruiksduur (termijn dat een actief technisch gezien meegaat) of de economische gebruiksduur (termijn tot een actief economisch verouderd is). In praktijk wordt in Wassenaar de afschrijvingstermijn gesteld op de economische gebruiksduur.

Binnen een investering kan sprake zijn van onderdelen met verschillende gebruiksduren. Om dit administratief te verwerken kan gebruik worden gemaakt van de componentenbenadering. Dit houdt in dat de verschillende onderdelen van een actief afzonderlijk worden geactiveerd en dat op deze onderdelen wordt afgeschreven op basis van de voor dat onderdeel geldende gebruiksduur. Indien de opbouw van een brandweerauto minder lang meegaat dan het onderstel, kunnen beide componenten gedurende een verschillende looptijd worden afgeschreven. De betreffende onderdelen dienen dan wel afzonderlijk in de activa-administratie te worden opgenomen.

Binnen de gemeente Wassenaar vindt, indien mogelijk, zowel de componentenmethode als de integrale afschrijving plaats van de investeringen. Over wanneer welke methode wordt toegepast, ligt geen bepalend beleidsstuk te grondslag.

Enkele afschrijvingstermijnen zijn in regelgeving aangegeven:

- Op gronden en terreinen vindt geen afschrijving plaats, omdat dergelijke activa geen beperkte gebruiksduur hebben;
- Grond die opgenomen is in de grondexploitaties wordt gebruikt als productiemiddel en dus beschouwd als voorraad (vlottende actief). De boekwaarde van deze grond wordt terugverdiend door grondverkoop of door middel van het treffen van een voorziening ten laste van de exploitatie gebracht. Activering en afschrijving is hierbij dus niet aan de orde.

In de Financiële Verordening is een afschrijvingstabel opgenomen voor verschillende typen activa. De tabel is niet limitatief en kan, indien gewenst, door middel van een voorstel in de begroting worden aangevuld. Hierbij geldt het uitgangspunt dat de afschrijvingstermijn overeen moet komen met de economische gebruiksduur.

4. Rente

Voor de toerekening van rente aan investeringen gebruikt de gemeente de omslagrente. Kort gezegd is de omslagrente de netto rentelast van de gemeente afgezet tegen de totale boekwaarde van de investeringen. De rentelast is netto omdat het totaal van betaalde rente wordt gecorrigeerd voor ontvangen rente en rente die aan projecten zijn door te berekenen. De exacte wijze van het berekenen van de omslagrente is opgenomen in de bijlage.

De omslagrente vormt het rentedeel in de kapitaallasten. Deze rentelasten worden doorberekend in de kostprijs van de gemeentelijke taken om een reëel beeld te schetsen van de kosten.

In de kadernota voor enig begrotingsjaar wordt het percentage van de omslagrente vastgesteld.

Invoering

Ingangsdatum

De Nota Activabeleid 2020-2024 gaat met terugwerkende kracht in op 1 januari 2020.

Hardheidsclausule

Het college kan indien er een gegronde reden voor is in individuele gevallen afwijken van de nota waardering en afschrijving. Hierbij dient echter rekening gehouden te worden met de mogelijkheden die de wet, BBV (inclusief vraag en antwoord rubriek) en overige relevante wetgeving met zicht meebrengt.

Bijlage Berekening omslagrente

De omslagrente wordt als volgt berekend:

- a. Betaalde externe rente over lange en korte financiering
- b. Externe rentebaten _____ (-/-)

Totaal door te berekenen bruto rente

Corrigeren voor:

- C1. Aan grondexploitaties toe te rekenen rente (-/-)
- C2. Rente projecten toe te rekenen aan taakvelden (-/-)
- C3. Rentebaten projectfinanciering van doorverstrekte leningen (+/+)

Totaal aan taakvelden toe te rekenen *externe* rente

Corrigeren voor:

- D1. Rente over eigen vermogen (+/+)
- D2. Rente over voorzieningen _____ (+/+)

Aan taakvelden toe te rekenen rente `

De omslagrente is het totaal van aan de taakvelden toe te rekenen rente, afgezet tegen de boekwaarde van de geactiveerde investeringen.